

DOI: [10.32702/2307-2156-2020.5.54](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.5.54)

УДК: 332.025.12

М. І. Дяченко,

*к.с.-г.наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Уманський національний університет садівництва, м.Умань, Черкаська область
ORCID ID: 0000-0003-4997-5020*

І. В. Чукіна,

*к.е.н., викладач кафедри публічного управління та адміністрування,
Уманський національний університет садівництва, м.Умань, Черкаська область
ORCID ID: 0000-0002-2259-9363*

О. М. Світовий,

*к.е.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Уманський національний університет садівництва, м.Умань, Черкаська область
ORCID ID: 0000-0002-0675-559X*

БЮРОКРАТИЧНА ТЯГАНІНА В ПОДАЛЬШОМУ СТВОРЕННІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

M. Dyachenko

*PhD in Agricultural Sciences, Associated Professor at the
Department of Public Management and Administration,
Uman National University of Horticulture, Uman, Cherkasy region*

I. Chukina

*PhD in Economics, Lecturer in the Department of Public Administration and
Administration and Administration, Uman National University of Horticulture,
Uman National University of Horticulture, Uman, Cherkasy region*

O. Svitovyi

*PhD in Economics, Associated Professor at the Department of Public Management and
Administration, Uman National University of Horticulture, Uman, Cherkasy region*

BUREAUCRATIC PURPOSE IN THE FURTHER STRATEGY OF THE UNITED STATES

В статті розглядається, питання подальшої децентралізації в реформуванні системи місцевого самоврядування. Акцентовано увагу на проблемах, які мають місце в регіоні, що стримають розвиток системи публічного управління в Україні, зокрема на регіональному та місцевих рівнях, а саме, на відсутність налагодженої взаємодії з громадськістю та їхнього залучення до управління публічними справами. Передбачена гнучкість в управлінні органів державної влади на основі низки прийнятих законодавчих актів в проведенні реформ по об'єднанню територіальних громад. Вказано на вимоги щодо визначення громад спроможними, які відповідали б затвердженому нормативному плану формування територіальних громад. Показано, як місцева влада завідомо перешкоджає реалізації прав і законних інтересів громадян, які спричиняють порушення прав і законних інтересів громадян.

Визначено основні напрями вдосконалення діалогу на регіональному та місцевому рівні з метою налагодження партнерських відносин в органах місцевого самоврядування та органах виконавчої влади з громадськістю.

The article deals with the issue of further decentralization in the reform of the local self-government system. The attention is paid to the problems that occur in the region, which hinder the development of the public administration system in Ukraine, in particular at the regional and local levels, namely, the lack of well-established interaction with the public and their involvement in the management of public affairs. Flexibility in the management of public authorities is envisaged on the basis of a number of legislative acts adopted in carrying out reforms to unite territorial communities. The requirements for identifying communities as eligible, which would meet the approved normative plan for forming territorial communities, are indicated. It is shown how the local government deliberately impedes the exercise of the rights and legitimate interests of citizens, which cause violations of the rights and legitimate interests of citizens.

The problem of decentralization remains a key issue for the further development of Ukraine's strategic development, however, borrowing models of international direction requires taking into account the specific development of the country itself. As the existing system of functioning of territorial communities in Ukraine is not perfect and is at the initial stage of its development, studying the experience of foreign countries will allow to draw some conclusions about the prospects of further development of territorial communities in Ukraine and to determine the main directions of implementation of the best international experience to take into account the realities of development and territorial communities in Ukraine.

Today, united territorial communities require full budgetary autonomy as a tool for financial decentralization, as an important factor in the full development of their territories. In order to obtain such budgetary autonomy, the formation of a united community must comply with the law. This will create communities that really want to be able to address all local issues. And the ability opens the way for the community to improve the quality of life of young people by creating conditions for the further development of territorial communities, whose members will be able to effectively protect their rights and interests, receive quality services, and participate collectively in solving local issues. The main directions of improving the dialogue at the regional and local level have been identified in order to establish partnership relations in local self-government bodies and executive authorities with the public.

Ключові слова: *об'єднана територіальна громада; децентралізація; спроможність громади; місцеве самоврядування; адміністративно-територіальний устрій.*

Key words: *united territorial community; decentralization; community capacity; local self-government; administrative and territorial structure.*

Постановка проблеми. Сучасний етап децентралізації в Україні об'єктивно обумовлений потребами рішучого подолання кризових явищ в економічній та соціальній сферах суспільного розвитку. Сьогодні вихід нашого суспільства із системної кризи небезпідставно пов'язують із радикальною змінною системи державного управління, що потребує проведення широкомасштабної адміністративної реформи.

Україна потребує реформ і перш за все вони мають бути здійснені в системі адміністративно-територіального устрою для підвищення ефективної діяльності органів місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Сьогодні суспільство вимагає подальшого реформування місцевого самоврядування та територіальної організації в Україні. Основна мета якої це підвищення якості життя людини за рахунок створення умов для сталого розвитку територіальних громад, члени яких матимуть можливість ефективно захищати власні права та інтереси шляхом участі у вирішенні питань місцевого значення. Наукова актуальність нашого дослідження пов'язана з необхідністю комплексного дослідження особливості подальшого проведення адміністративних реформ в Україні, насамперед в децентралізації та місця в цьому процесі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Визначено основні напрями вдосконалення діалогу на регіональному та місцевому рівні з метою налагодження конкретних відносин в органах місцевого самоврядування та органах виконавчої влади з громадістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема адміністративного реформування в Україні є надзвичайно актуальною у науковому середовищі. Разом з тим ще багато залишається невирішених питань реалізації ідей децентралізації влади та зміни повноважень виконавчих органів влади на місцях.

Методологічною основою нашого дослідження стали праці: В. Вакуленка, Р. Войтовича, В. Карпенка, А. Матвієнка, Н. Зіновчука, О. Сушка, Ю. Шарова та інших. Вони розглядають зв'язки органів місцевого самоврядування з органами державної влади, налагодження діалогу безпосередньо з органами влади всіх рівнів для здійснення реформ, насамперед, у системі публічної влади.

Вклад основного матеріалу дослідження. Об'єднана громада — це ефективна, зрозуміла і зручна для мешканців система управління територією. Сьогодні як ніколи з'явилася можливість для тих хто хоче змін, хто хоче мати ефективну спроможну громаду, хто хоче мати доступність та якісні послуги, більш сприятливі умови життя. Але об'єднання громад це ще не означає розвиток. Це дасть лише можливість залучити і ефективно використовувати кошти і разом з тим зробити своє місто чи село кращим, стати частиною успіху країни [6].

Сьогодні в кожному місті, селі, селищі є лідери, які готові діяти і нести відповідальність за свою роботу перед людьми і державою. Чи зможе громада з обмеженими ресурсами і територією, недостатньою для соціального та економічного розвитку забезпечити гідний рівень життя людей? Звичайно, що ні. Тільки сильна, спроможна громада з достатньою економічною особливістю на власній території, з ініціативними, працьовитими людьми забезпечить гідний рівень життя населення, обере пріоритети розвитку і фінансуватиме освіту, охорону правопорядку, медицину, дороги та інші напрямки, які люди вважатимуть важливими.

Важливим чинником для повноцінного розвитку територій, як інструмент фінансової децентралізації, є повна бюджетна самостійність для об'єднаних громад. Щоб отримати таку бюджетну самостійність, формування об'єднаної громади має відповідати законодавству. Це дає можливість сформувати такі громади, які дійсно будуть спроможними вирішувати всі питання місцевого значення. А спроможність відкриває громаді шлях до прямих міжбюджетних відносин, що і забезпечує їх повну бюджетну самостійність [7].

У грудні 2019 року у 92 об'єднаних територіальних громадах відбулися перші місцеві вибори. Мінрегіони спільно з Всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування проаналізували ці громади на відповідність законодавству. Частина з тих об'єднаних територіальних громад, які відповідають критеріям спроможності, не передбачені перспективними планами формування територій громад областей. Тому Мінрегіон звернувся до обласних державних адміністрацій з проханням переглянути перспективні плани і терміново включити до них ті об'єднані громади, які в повній мірі відповідають вимогам законодавства.

Як відмітив заступник Міністра розвитку громад та територій В'ячеслав Негода об'єднані громади провели перші місцеві вибори і очікують переходу на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Розраховувати на це можуть тільки ті, які утворені у відповідності до законодавства і передбачені перспективними планами. За інформацією В. Негоди, 14 громад, які відповідають параметрам спроможності, не включені до перспективних планів. В зв'язку з цим були терміново направлені листи облдержадміністраціям з проханням в одноденний термін виправити ситуацію і подати зміни до перспективних планів. Після цього Уряд зможе визнати ці громади спроможними, а Мінфін зможе підготувати зміни до Державного бюджету. Разом з тим, як відмічає Любомир Зубач, народний депутат, член комітету ВРУ з питань держаного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування темпи створення громад, на яких і базується вся реформа проходить не зовсім добре і все це відбувається з порушеннями формування спроможних громад. Адже багато новостворених громад є надто малими за кількістю населення, щоб стати самодостатніми й економічно ефективними. Вони не спроможні себе утримувати.

На його думку відбувається перекроювання країни заради самого перекроювання і все це стало безглуздим. Сам процес створення громад не додають оптимізму. Якщо розглянути в динаміці за 2015-2019 роки найактивніше створювалися громади у 2016-му (209) і 2015-му (207), 2018(78), у 2019-му, і навряд чи цього року на нас чекає бум. Але найцікавіше у цих цифрах інше: лише 18 районів із 490, за 100% покрито ОТГ; із 96 районів – взагалі жодної ОТГ. Дещо інші показники наводить В'ячеслав Негода. Він відмічає, що із загальної кількості районів в Україні (490), у 306 відбулося об'єднання громад, у 103 об'єдналися більше половини місцевих рад. Є 14 районів, в яких всі громади об'єдналися, 9 районів – у форматі «один район – одна громада». 29 ОТГ створилися в межах 2 або 3 районів у 19 областей.

Серед пріоритетів Мінрегіону є децентралізація. До кінця 2020 року має повністю завершитися процес формування об'єднаних територіальних громад за принципами спроможності та забезпечити повсюдність місцевого самоврядування. Про це не одноразово наголошував Віце-прем'єр-Міністр розвитку громад та територій нині прем'єр-міністр Денис Шмигаль на засіданні парламентського комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. Де що інший термін назвала экс-Міністр розвитку громад і територій Альона Бабак, яка відмічає «Ми хочемо максимально продовжити термін добровільного об'єднання. Я думаю до лютого. А далі будемо бачити: чи є необхідність через закон встановлювати, відповідно до перспективних планів, конфігурації громад, які ще не об'єдналися. Тобто ми заохочуємо зараз максимально продовжити процес добровільного об'єднання. А далі, щоб не чекати

ще 100 років, поки люди житимуть в бідності та без амбулаторій, шкіл і так далі, допомогти їм об'єднатися через законодавчий механізм. За даними экс-міністра, понад 6 тисяч громад в Україні ще не об'єдналися”.

Планується повністю завершити процес формування об'єднаних територіальних громад за принципами спроможності та забезпечити повсюдність місцевого самоврядування. Уся територія України має бути вкрита громадами. Фактично може бути утворено 1300-1400 ОТГ – наголосила вона.

За її словами об'єднання за принципом спроможності має стати основою для економічного зростання країни. Спираючись на стару подрібнену систему адміністративного устрою й організації влади, цього не можна було досягти. Тому реформа місцевого самоврядування не повинна загальмовуватися, а має пришвидшитись, активізуватись і відбутися. Державі не потрібні 73% дотаційних об'єднаних територіальних громад.

Наше ключове завдання – спроможні об'єднані територіальні громади та доступні для людей на рівні громад адміністративні та соціальні послуги, – зазначила экс-міністр.

Дедалі гострішого характеру набуває необхідність упорядкування районного рівня. Як пояснює В'ячеслав Негода є сьогодні конституційні шляхи вирішення питання районного рівня. Або парламент приймає рішення про зміну адміністративно-територіального устрою районного рівня та території всієї країни, або рішення про зміну адміністративно-територіального устрою районного рівня та території окремих областей. Серед шляхів вирішення цього питання є і такий, що Верховна Рада може прийняти рішення про ліквідацію окремих районів, у яких всі територіальні громади об'єдналися. Можливо законодавчо врегулювати та достроково припинити повноваження районних рад у районах, де всі громади об'єдналися у одну об'єднану територіальну громаду. Або, як це зараз визначено поки проектом закону №6636,– утворення нового району шляхом об'єднання в один район двох і більше сумісних районів.

Аналогічної думки притримується Альона Бабак. За її словами чинні 490 районів необхідно укрупнити, таким чином значно зменшивши їхню кількість. “Якщо керуватися європейськими стандартами, наші райони повинні мати від 100 тисяч населення”.

Новий адміністративно-територіальний устрій і надалі матиме три рівні, які відповідають європейській номенклатурі поділу територіальних одиниць. Перший рівень – громада, другий – район, третій – регіон, – відмітила Альона Бабак.

Як відомо змінити адміністративно-територіальний устрій для держави, вочевидь, видалося дуже радикальним. А швидше – у парламенту та уряду не знайшлося політичної волі на це. І тому замість закону про зміну адміністративно-територіального устрою на рівні держави ми маємо Закон “Про добровільне об'єднання територіальних громад”. Так свого часу зробили Латвія та Данія. У цих країнах приблизно половина їхніх громад об'єдналися, щодо решти довелося ухвалювати окреме рішення про зміну адміністративно-територіального устрою, тобто фактично робити це примусово.

Справді, наприкінці лютого минулого року до парламенту було внесено урядовий законопроект «Про засади адміністративно-територіального устрою України». Але до цього розгляду в сесійній залі парламенту не дійшло, він не ухвалений навіть у першому читанні [2].

Зараз в Україні триває системна робота з підготовки перспективних планів формування територій громад областей. Ці документи стануть основою адміністративно-територіального устрою базового рівня.

За словами Віталія Безгіна, голови підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою планується до квітня 2020 року затвердити адміністративно-територіальний устрій базового рівня, а до червня – субрегіонального рівня. У третьому кварталі очікується прийняття нової редакції Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» та необхідних змін до Податкового та Бюджетного кодексів. Четвертий квартал – прийняття актів, спрямованих на виконання названих законів [3].

Слід відмітити, що 21 січня 2020 року на Урядовому порталі з'явився такі постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Методики формування спроможних територіальних громад». У новій редакції Методики акцент зроблений на розроблення перспективних планів та формування спроможних громад.

Як повідомив В'ячеслав Негода заступник міністра розвитку громад та територій, Мінрегіон провів 48 консультативних зустрічей за участю народних депутатів України, асоціацій органів місцевого самоврядування щодо оптимізації перспективних планів областей. Проаналізовано та оптимізовано 24 перспективні плани з урахуванням нових критеріїв оцінки рівня спроможності територіальних громад.

За словами В'ячеслава Негоди зміни до Методики формування спроможних територіальних громад дадуть можливість більш комплексно оцінити рівень спроможності діючих і проектних об'єднаних територіальних громад. Разом з тим, ці зміни не впливають на їхню конфігурацію в перспективних планах. Перспективні плани мають змінитися в першу чергу тим, де орієнтувалися не на спроможність, а на емоції чи політичні амбіції.

В оновленій Методиці встановлені критерії, які дають можливість оцінити рівень спроможності громади:

- чисельність населення, що постійно проживає на території спроможної територіальної громади (до 3 тис. осіб – 0,3; від 3 до 7 тис. тисяч – 0,6; 7 тисяч осіб і більше – 1);
- чисельність дітей шкільного віку, які навчаються в загальноосвітніх навчальних закладах, розташованих на території спроможної територіальної громади (до 300 – 0,3; від 300 до 500 – 0,6; 500 і більше – 1);

- площа території спроможної територіальної громади (до 200 кв. м. – 0,3; від 200 до 400 кв. м. – 0,6; понад 400 кв. м. – 1);
- індекс податкоспроможності бюджету спроможної територіальної громади (до 0,3 – 0,3; від 0,3 до 0,9 – 0,6; більше 0,9 – 1);
- частка місцевих податків та зборів у доходах бюджету спроможної територіальної громади (до 20% – 0,3; від 20% до 40% – 0,6; понад 40% – 1).

Виходячи із вище відміченого, рівень спроможності визначається за сумою вказаних вище критеріїв:

- низький рівень спроможності від 1,5 до 2,1;
- середній рівень спроможності від 2,2 до 3,8;
- високий рівень спроможності від 3,0.

Даний рівень спроможності громад буде враховуватись при розробленні чи внесенні змін до перспективних планів. При цьому, кількість громад з низьким рівнем спроможності не може перевищувати 10% від загальної кількості спроможних громад області [4].

Таким чином, Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад передбачає зокрема, що об'єднання громад надалі відбуватиметься включно за перспективним планом і без обов'язкової участі обласних рад. Ці зміни враховані у оновленій методиці при формуванні спроможних громад. Все це направлено на збереження діючих об'єднаних територіальних громад або розширення їх складу для посилення спроможності.

Хотілось би констатувати, що сьогоденніша реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади направлена на підвищення якості життя людини за рахунок створення умов для сталого розвитку територіальних громад як самостійних соціальних спільнот, члени яких матимуть можливість ефективно захищати власні права та інтереси шляхом участі у вирішенні питань місцевого значення [5].

На жаль багато сільських та селищних рад, які знаходяться в процесі об'єднання територіальних громад не мають бачення їх розвитку унаслідок різних причин, передусім відсутності політичної волі на рівні районних та обласних адміністрацій, що призводить до непорозуміння і призводить до конфлікту як між органами місцевого самоврядування, так і між органами місцевого самоврядування та місцевими і обласними органами виконавчої влади.

Сьогодні ще багато сіл та селищ зіткнулись з безліччю перешкод під час подальшого формування громади. Прикладом може бути село Гранів Гайсинського району Вінницької області. Слід відмітити, що дане село – одне з найстаріших населених пунктів Поділля. В 1744 році воно отримало магдебурзьке право з гербом на додачу Гранів залишився центром волості то в складі одного повіту, то другого. Воно також було осередком духовності: тут височів монастир аж із трьома церквами тощо. А змарніло містечко через неефективні реформи. З тих пір, як радянська влада почала перекроювати карти, то укрупнювати, то подрібнювати райони. Так і стали занепадати великі, старовинні, розвинені села. Сьогодні в розпалі нова реформа, цього разу, кажуть добровільна. Люди, ніби отримали право самі створювати громади, визначати, де буде їх центр. У Гранові не сумнівалися: де як не тут бути центром? Й жителі прилеглих сіл цю думку поділяли, та їм нав'язують геть інші варіанти.

Як відмічає журналіст Геннадій Ткаченко в районній газеті за 27 травня минулого року було опубліковано засідання робочої групи райдержадміністрації «із забезпечення відкритості і прозорості роботи під час внесення змін до Перспективного плану формування території громад району». Де було до присутніх доведено, що в Гайсинському районі має бути шість громад, окрім інших сіл, увійде і село Гранів. Ця інформація викликала обурення людей, адже до цього план був зовсім іншим. Ним передбачалося, що село Гранів стане центром територіальної об'єднаної громади, до цього громада села вже готувалася. Виникає запитання в зв'язку із чим до плану внеслися корективи й чому найбільше село району хочуть приєднати до значно меншого. Відповіді від керівництва місцевої влади не було почуто. Дещо пізніше з усіх боків адміністрацією району стали доводити до жителів села, що центра громади у Гранові бути не повинно в принципі. Більше того, в сусідніх селах, які згідно першого плану, мали увійти до Гранівської громади, почали агітувати людей зовсім за інше, вводити людей в оману. На сході і сесії, де це питання обговорювали селяни не запросили, хоч повинні були. Що в результаті, напрошується висновок, Гранів просто викинули з процесу об'єднання.

Таку «реформу» гранівчани вважають не лише несправедливою, а ще й безглуздою. В селі Гранів проживає 2300 мешканців. З кожного села до Гранова зручно добиратися. Гранівська школа розрахована на 560 учнів. Газифікована, утеплена, комп'ютеризована. В ній навчаються й діти з сусідніх сіл. Люди з сусідніх сіл лікуються в Гранівській амбулаторії на денному стаціонарі. Великий дитячий садок. Є вся необхідна інфраструктура, АТС, Укрпошта, відділення Ощадбанку, дві аптеки, вісім різних магазинів, два кафе. В Гранові великий Будинок культури, для якого, до речі вже виготовлена проектно-кошторисна документація на приміщення для дитячого хореографічного гуртка з роздягальнями та душевими кімнатами. Є музей, бібліотека. Щовівторка приїздять люди з навколишніх сіл і навіть з Гайсина на ярмарок. Хіба дурні були наші предки, які саме в Гранові зробили центр волості: відмічає голова сільської ради Віктор Боднюк. Чому людям сіл не дають можливості самим вирішувати питання добровільного об'єднання. Чому хтось втручається у справу, вирішувати повинні тільки мешканці громад.

На вулицях, а це близько 15 кілометрів змонтували освітлення, підлатали дороги, встановили на них знаки, зробили сквер поблизу школи, полагодили каналізацію в школі та лікарні, замінили вікна, докупили нових меблів і обладнання. Сільських спортсменів одягли у нову форму, запустили автобус, який безкоштовно привозить і відвозить дітей із дитсадочка та школи.

Із заготівельниками сільської ради домовилися про підвищення закупівельної ціни на молоко, активно залучають до партнерства спонсорів. Як наслідок, сільський бюджет майже подвоївся з 1 млн. 800 тис. грн. в 2015 року до 2 мільйонів 600 тисяч гривень у 2018 році. Даже цих коштів вистачає на матеріальну допомогу тим, хто потрапив у скруту, й бійцям ООС. Об'єднавшись із навколишніми селами Гранівчани переконані, що разом вони стануть сильнішими, багатшими, кращими. Визнати поразку Гранів не збирається. Тут сповнені рішучості довести своє право очолити об'єднану громаду.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Необхідність упорядкування процесу подальшого об'єднання територіальних громад набуває дедалі гострішого характеру. Сьогодні об'єднані територіальні громади вимагають повної бюджетної самостійності як інструмента фінансової децентралізації, як важливого чинника повноцінного розвитку їх територій. Щоб отримати таку бюджетну самостійність, формування об'єднаної громади має відповідати законодавству. Це дасть можливість сформувати такі громади, які дійсно хочуть бути спроможними і вирішувати всі питання місцевого значення. А спроможність відкриває громаді шлях до підвищення якості життя молоді за рахунок створення умов для подальшого розвитку територіальних громад, члени яких матимуть можливість ефективно захищати власні права та інтереси, отримувати якісні необхідні послуги, брати колективну участь у вирішенні питань місцевого значення.

Перспективи подальших досліджень полягають, на нашу думку, насамперед у розробленні планів ефективного проведення діалогу органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з громадістю на принципах партнерства, довіри, прозорості, відкритості та взаємодопомоги, зокрема у сфері реалізації цільових програм в контексті здійснення реформ в Україні.

Список використаних джерел.

1. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. / Відомості Верховної Ради, 2015 - №13. – Ст.91[Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Проект Закону «Про засади адміністративно-територіального устрою України», [Електронний ресурс] . — Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 тр. 1997 р. № 280/97-ВР /Відом. Верховної Ради України, 1997.- № 24.- Ст. 170 [Електронний ресурс] . — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Про внесення змін до Методики формування спроможних територіальних громад : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 34 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Малаш С.М. Проблематика взаємовідносин між органами виконавчої влади та громадськістю / С.М. Малаш // Державне управління: теорія та розвиток. – 2017. -№9. С.21-27.
6. Торгонська А.В. Реформування органів місцевого самоврядування в Україні / А.В. Торгонська // Право і суспільство : 36.наук.пр. №1, ЧАСТИНА 2/2017. С. 42-47.
7. Малик Я. До питання про взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні / Я. Малик // Ефективність державного управління: 36.наук.пр. – Вип. 43. 2015. С.295-361.

References.

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), Law of Ukraine “On Voluntary Association of Territorial Communities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 24 April 2020).
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), Draft Law "On the Principles of the Administrative and Territorial System of Ukraine" available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 24 April 2020).
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-97> (Accessed 24 April 2020).
4. Cabinet of Ministers of Ukraine(2020), Order “On Amendments to the Methodology of Forming Able Territorial Communities 2020”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 24 April 2020).
5. Malash, S.M. (2017), “Problems of interaction between state executive authorities and community”, *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta rozvytok*, vol. 9. pp.21-27.
6. Torhonskaya, A.V. (2017), “Reforming Local Self-Government Bodies in Ukraine”, *Law and Society*, vol.1. pp.42-47.
7. Malyk, Y.A. (2015), “On the question of the interaction of public authorities and local authorities in Ukraine”, *Public administration efficiency*, vol. 43, pp.295-361.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2020 р.